

РУЗВЕЛТ ОСУДЖУЄ ОБМЕЖЕННЯ МОНЕТАРНОЇ ВЛАДИ

ГАЙД ПАРК (Нью Йорк). — У своїй публичній заяві про рішення сенату обмежити владу президента, що рішення сенату змріє про обезцінення долара, що воно є поважним ударом проти оборони краю та пробує перевернути владу над монетарною системою з рук уряду в руки Вол-стріт, себто приватних банкірів і інтернаціональних спекулянтів.

На випадок ухвалення цього проекту президент заповідає ослаблення американської заграничної торгівлі.

НЕВТРАЛЬНОСТЕВА ДЕБАТА ВІЯВЛЯЄ СТРАХ ВІЙНИ.

ВАШИНГТОН. — У палаті послів велася в вівторок довга й завзята дебата за проект нового закону про неутральність.

При набитій гістими гатерії бесідники з Республіканської Партії доказували, що новий закон має дати президенту владу страшити диктаторські держави в користь демократичних, а прихильники закону доказували, що цього закону треба для охорони американських інтересів на випадок війни в Європі.

Обі сторони годилися в тому, що така війна справді грозить.

ЗАХОДИ КОНГРЕСОВОГО ПРОВІДУ КОЛО ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ.

ВАШИНГТОН. — Провідники більшості в обох палатах конгресу робили всі заходи, щоб уможливити конгресові скінчити перед розїздом на вакації праці, які уряд вважає кончею потрібними.

Заходи провідників розбиваються об боротьбу яка розгорілася не між партіями, але між конгресом і урядом.

СЕНАТ НЕ ТОДИТЬСЯ НА ЗНИЖЕННЯ ФОНДІВ НА ДОПОМОГОВІ ПРАЦІ.

ВАШИНГТОН. — Розглянувши проект визначити на допомогіві роботи 1 біліон 735 мільонів 600 тисяч доларів, сенат виявив не бажання обнижжити цю суму, як це показалося в палаті послів, але задержати її на дотеперішній висоті, а може й підняти.

Сенат також заявився проти проекту змінити заряд бюро допомогівих праць.

ЗАКИДАЮТЬ ГОЛОВИ УНІВЕРСИТЕТУ ПІВМІЖ ЛЮДЬМИ ДЕФРАДАЦІЇ.

БЕТОН РУЖ (Луїзіана). — Банкі виступили з публічною заявою, що д-р Смит, котрого Гуї Лонг установив 9 літ тому головою стейтового університету, допустився обманств на суму 500,000 доларів, випускаючи безправно безвартісні бонди й уживаючи фондів для спекуляцій.

КАМПАНІЯ ЗА КАНДИДАТУРУ РУЗВЕЛТА ВТРЕТЄ.

ВАШИНГТОН. — Прихильники ставлення кандидатуру Рузвелта на уряд президента в 1940. році, як кажуть, уже згодилися ставити як його співкандидата; думають ставити кандидатом на уряд віцепрезидента Злучених Держав Бертон Гвілера, ліберального демократа, котрий був кандидатом на цей уряд з боку Прогресивної Партії в 1924. році.

НЬО ЙОРК КУПУЄ НАДЗЕМНІ Й ПІДЗЕМНІ ЗАЛІЗНИЦІ.

НЬО ЙОРК. — Комунікаційна комісія міста формально згодилася купити для міста підземні й надземні залізничні з усіма фабриками, возами й іншою власністю, за загальною сумою 175 мільонів доларів. Купну суму мається заплатити почасти міськими бондами, що будуть приносити 3 проценти, почасти готівкою.

При контракті не говорено нічого про висоту оплати за перевіз.

СКІЛЬКИ ДОМІВ ТРЕБА?

ВАШИНГТОН. — Комісар робітничої статистики подає урядові обрахунки, що для удержання принаймні теперішнього рівня в засобленні населення в мешкання треба щорічно будувати принаймні 525,000 нових мешкань 10 найближчих років.

„БУТЛЕГЕРСТВО“ ЩЕ НЕ ВИМЕРЛО.

НЬО ЙОРК. — Перед місцевий стейтовий суд поставлено 45-літнього Саломона Гардія за те, що він, мовляв, продавав отруйні напитки фляшниками по 10 центів.

ФРАНЦІЯ КУПУЄ ЗБРОЮ.

НЬО ЙОРК. — До Америки приїхала французька мілітарна комісія для розгляду американського проміслю й його справності виробляти військові матеріали на випадок війни. Комісія просить уже підприємців подавати французькому урядові ціни на гас, машинних знарядів і інструментів.

НАСЛІДКИ ВІЙНИ.

Як кажуть газетарі, в Японії видно вже й на вулицях щораз більше доказів, що війна має далеко йдучі наслідки на життя людей. Наприклад, газоліна так подорожана через війну, що японці вживають щораз більше звірат до тягнення возів. У Токіо появилися вже старинні фіякри, запряжені в осли.

ЗАБИВ ПОЛИЧНИКОМ ХЛОПЦЯ.

Герман Гек, 31-літній оператор елевейтора в одній каміниці на Риверсайд Драйв у Нью Йорку, помер внаслідок удару каменем, що вилетів з групи хлопців, що все бавилися перед цією каміницею, і в скаржі вдарив по лицю 14-літнього Стюарта Гольдбергера. Хлопець упав навзніж на долівку коридора, поїлавав кілька хвилин, а потім зімлів. Не потрапивши привернути його до пам'яті амонію, Гек покликав лікарів. Та хлопець за кілька хвилин помер. Гека арештовано.

ДІТИ В ДЕПРЕСІ.

Поліція в Ньюарку, Н. Дж., арештувала на товарній станції Пенсильванської залізничі на Гейнс Евеню 3 дівчат та 2 хлопців у віці 16 до 18 літ, що їхали „зайцем“ товарними поїздами з Джансвіну, Па., до Нью Йорку. З їх зізнання на поліції видно, що всі вони покинули дім родичів через нестерпні умови, головно брак праці та низьку заплату за працю. Більшість з них має слов'янські імена.

ВБИТИЙ ЕЛЕКТРИКОЮ.

Д-р Ф. Госкінс у Барі, Онт., огрів свого 3-літнього сина електричним лямпою у ванні. Через неосторожність або через хибу електричних дротів він був на місці поразений на смерть. Дитини не сталося. Оруддя електричними апаратами біля води є небезпечне навіть для лікарів.

ІСТОРІЯ З ПЕРЕГОНОВИМ КОНЕМ.

В Ньюмаркет, великій центрі англійської годівлі коней, всі схвилювані. Кінг Віндзор Лед, що виграв у 1934. році славу перемогти „Дербі“, поважно занедужав. Він обезпечений на якусь фантастичну суму. Телер перехоить уже другу операцію, яку перервав над черепом давнього хірург Рейнольдс. Давколя хворого коня день і ніч ходять ветеринарі, від опіки яких залежать гроші власників коня та обезпеченого товариства.

ЦІКАВА ПАРАДА З НАГОДИ ПРИЇЗДУ КОРОЛЯ.

Цікава парада відбулася в Вінніпегу з нагоди приїзду короля й королеви у вівторок, 23. травня вечір. Паради такого роду рідко коли відбуваються у Вінніпегу, але такої величавої ще не було. Парада мала представляти історію Манітоби та Канади й їх теперішній характер. Відповідно удекоровані вози представляли епізоди з минулого, 19 банд додавали параді життя та веселості; а між бандами й удекорованими возами маширували групи національних історій, з яких складається населення Манітоби. Були там індіанці й французи й китайці й італійці. Украсили жиди й італійці. Українці дали дві групи: одна зложена з національних організацій, друга з комуністичної молоді. Шож, і комуністи хотіли показати свою лояльність супроти короля й ніхто не хотів їм цього заборонити. На другий день комуністичні міські радні були між тими, що їх представлено королеві та королеві.

Українські національні організації крім цього удекоровали від себе один віз, що представляв українців на канідаційній землі. Віз був удекорований в снопи з пшениці була огорожа. Український віз був одиницький, що представляв фермерство — у фермерській країні. На другий день фотографія українського воза була поміщена у „Фрі Прес“ між фотографіями найзаможніших возів.

Парада мала появистися на другий день іще раз на вулицях міста; мала слідувати за королівським автомобілем, одначе не появилася — одні кажуть, що через інструкцію з Оттави, другі, що через те, що дощ уночі поспував декорації на деяких возах.

НОВІ ПІДВОДНІ СУДНА ДЛЯ СОВЕТСЬКОЇ МАРИНАРКИ.

Як говорять у Москві, у найближчих днях пічнється будова 11 підводних суден для флоту СССР.

В ПОЛЬЩІ ЩОРАЗ ТО МЕНШЕ ДІТЕЙ.

Польська преса пише, що життєвий динамізм польського народу слабне. Звуть кс. П. Турбак у своїм творі „На цвинтарі шляху“ пише, що плідність поляків наближається до межі задержіння („скопчення“). Це вже тривожний стан. В 1930 р. було 32.5 уродин на 1,000, по 7 роках 24.9. До здеревіння залишається ще 7 пунктів. Дійде до нього мабуть у 25-ліття відродження батьківщини. В містах уже в 1931—2 р. було 21 уродин на 1,000. А тепер? Найнижче число уродин у західних воєводствах, де є 90% поляків. Меншини зростають сильніше... Упадок числа уродин в Польщі найбільший з усіх країв Європи, хоч число приросту все ще більше ніж деінде, але воно скоріше меншає, ніж в інших краях. Спосіб на це — виховання й пропаганда. Нарід має тимбільше культуру, чим більше має людей з таким 3 центрами: власна родина з численними дітьми, власний дім, власний варстат праці. Динамізм плідності важніший від динамізму зброєнь. — Шож українці мають казати? Хіба бити у дзвін на тривогу, бо по містах майже не женяться з огляду на голодові платні й страшне безробіття, а по селах щораз то менше дітей.

КАТОЛИЦЬКІ РЕДАКТОРИ ПРОТИ РАСИЗМУ.

На річний конвенції Союзу Католицької Преси в Нью Йорку ухвалено резолюцію проти расизму. Ухвалено теж резолюцію з осудом фашизму, нацизму, й комунізму.

ВЕЛИКИЙ РЕФОРМАТОР.

Король Кароль показався 2. червня великим реформатором Румунії. Він убрав в однострої обдертих циганчуків, що продавали часописи в румунській столиці, Бухаресті. Урядовий декрет не тільки наказав їм носити полотної однострої з шапками, але й убирав черевники на ноги.

Телеграми з Бухаресту не згадують, хто покулив циганчукам однострої та черевники.

ПОБЮЄТЬСЯ КАТАСТРОФИ ЦЬОГО ЛІТА

ПАРИЖ. — Французький прем'єр Даладіє, розпускаючи парламент на літні вакації, заявив послам, що ті вакації можуть бути дуже короткі й посли можуть бути покликані кожної хвилини на нову сесію. Даладіє вважає, що теперішня ситуація є найтяжча, яка колинебудь була впродовж останніх 20 років, бо зараз за границями Франції є армія з 3,000,000 жовнів, готових до війни. І тому війна може дійсно кожної хвилини вибухнути. Так складається, що цього літа можливо вирішиться, хто має правити: ті, що є за мирну співпрацю, чи ті, що хочуть правити, опираючись на силу.

ЗІСТРИЛИ НІМЕЦЬКИЙ ЛІТАК.

ВАРШАВА. — Польська прибережна артилерія зістрілила німецький літак, що летів над малим польським півостровом, що є сильно укріплений як польська морська пристань, подолена напругою Данцигу. Польські часописи подають, що з польського боку віддано стріл остороги, а коли летун не послухав, віддано другий стріл, внаслідок якого літак упав у море. Летун вирятував німецький військовий корабель.

НОВІ ОБВИНУВАННЯ.

ВАРШАВА. — Польща закидає Німеччині, що вона перепачковує маси німецької молоді із Східних Прус до Данцигу. Ця молодь — це німецькі жовніри. Вони, як подають польські джерела, мають допомогти Німеччині при прилучуванні Данцигу. Далі закидують Німеччині ще й те, що вона постійно змагає до нищення валюти в Данцигу та економічного відтягання Данцигу від Польщі.

БУДУТЬ, ЧИ НЕ БУДУТЬ УМИРАТИ ЗА ДАНИЦЬ?

ВАРШАВА. — „Газета Польська“ відповідає німецькій пресі на її часті повторювання, що ніхто не захоче вмирати за Данциг. І твердить, що в Лондоні буде кожний гинути за Данциг, бо знає, що йде про Гібральтар і Суєзький канал. І француз знає, що це йде боротьба за Штрасбург і Мец. Те, каже польська газета, німці добре знають і не підуть до війни за Данциг. Вони заризикують малу локальну війну, але не війну з Францією, Англією, Соведами й Польщею.

КАЖЕ, ЩО НЕ ЗЛОМЛЯТЬ МОРАЛЬ ПОЛЬЩІ.

ПАРИЖ. — Американський кореспондент Мюрер подає, що Німеччина числить на те, що своїм поведінням зломить мораль Польщі й її приятелів. І твердить, що може це статися з приятелями Польщі, але не з поляками.

ЧИ ВОЄННЕ ПОГОТІВЛЯ?

ДАНИЦЬ. — Польща припинила рух на дорозі, яка лунить польську морську пристань Гдиню з Данцигом. Кажуть, що це сталося у зв'язку з воєнними поготівлями.

НАВІТЬ НЕ ПРИПУСКАЄ, ЩО НЕ БУДЕ З НІМЕЧЧИНОЮ.

ДАНИЦЬ. — „Данічкер Фюрстен“ звиває населення міста до повного спокою й зацєвня його, що Данциг скоро визволиться і буде прилучений до Німеччини.

ЩО БУДЕ, ЯК ПОБЮТЬ НІМЦІВ?

ВАРШАВА. — „Дзєнник Народови“ звиває польський уряд до рішучої постави у справі Данцигу, що є з історичного, географічного й економічного боку польським містом. А як приїде до війни, то, пише польська газета, як та війна скінчиться, до Польщі вернутися назад усі давні польські землі, що є над Балтикою, а крім того Польща забере цілі Східні Пруси й решту Шлеська. Таким чином нова війна принесе Польщі, на думку цієї польської газети, повне звільнення від тої небезпеки, яка завжди загрожувала Польщі з німецького боку.

УЖЕ НА ВСЕ ПОГОДЯТЬСЯ.

ПАРИЖ. — Є таке переконання, що Англія й Франція погодяться на все те, чого домагаються Совеми і такі з ними заклочать військовий договір.

ВИДІХНУЛА.

ЛОНДОН. — Японія згодилася вести переговори з Англією у справі блокади в Токіо. Це вже є для Англії велика полєкна, бо в Тяньціні, де тепер переговорювано, є така напружена воєнна ситуація, що не було надії на поладження конфлікту.

НЕ БУДЕ НІКОЛИ ДРУГОГО ВЕРСАЮ.

БЕРЛІН. — Такими словами витав німецька преса 20-ліття підписання версайського договору. І додає: Версаль уже помер, але його дух все ще живий, бо ще є такі, які відмовляють Німеччині права до Данцигу.

ВІДБИРАЮТЬ ДАЛЬШІ ПРАВА.

ПРАГА. — Автономія, яку надано Чехії й Моравії, не буде багатьох значить, бо прокатек, згідно з новим зарядженням, мотиме видавати закони на власну руку, не питаючи згоди в чеській владі.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATY:	SUBSCRIPTION RATES:
Видання тижня три центи.	Three cents a copy
One year \$6.00	One year \$6.00
Six months \$3.25	Six months \$3.25
Three months \$1.75	Three months \$1.75
Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
One year \$2.00	One year \$2.00
Six months \$1.25	Six months \$1.25
Three months \$0.75	Three months \$0.75
Foreign and Jersey City Rates:	
One year \$9.00	One year \$9.00
Six months \$4.75	Six months \$4.75
Three months \$2.50	Three months \$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

СОЮЗИ Й ДЕМОКРАТІЯ

На конвенції одні американської заповомогої організації в Нью-Йорку виступив з промовою губернатор штату Норт-Каролайна, Клайд Гові, і звернувши увагу приватних делегатів та ширшої публіки на політичну сторону заповомогої організації, яка в порівнянні з їх властивою ціллю часто відступає на задній план. Тимчасом цей бік організації має велике значіння передовсім з огляду на сучасну боротьбу за політичну систему, що йде по всьому світі й не минає й Америки.

Підчеркнувши губернатор Клайд Гові передовсім факт, що заповомогої організації розвиваються найкраще в демократичних країнах. „Думка про громадянські інтереси й взаємне піклування за добробут усіх людей розвивається під прихильним впливом свободного уряду. Кожна велика заповомогова організація сягає своїм корінням глибоко до віри в уряд, якого вся влада походить від згоди правлених. У цей спосіб дух заповомогої організації й братерства підсилює надії демократії й самоуправи“.

Ці слова можуть виглядати на звичайну хвалю, яку політики залюбки напускають на всякий більший збір людей, який він не був би. Однак цим разом це не є пусті фрази, але сутня правда, схоплена з живої обсервації дійсного життя.

Як звисно, заповомогова організація вже законом обов'язана правитися конвенційним способом. Закон теж постановляє, що конвенція має складатися з делегатів відділів організації. Отже вже на основі самого закону заповомогова організація мусить правитися на взір демократичної країни з великою територією й з великим числом населення.

В такому країні так звана безпосередня демократія неможлива, або принаймні непрактична. Якби дозволити кожному членові приїхати на конвенцію, то на неї приїхали б лише члени з найближчої околиці та багаті члени з дальших. При такій системі воля більшості членів не була б навіть узятя під увагу. Видно це найкраще на тих асеккураційних організаціях, що нібито ввели в себе безпосередню демократію: вона кінчиться звичайно тим, що дирекція приказує своїм агентам зібрати від асеккураційних „членів“ підписані повноваження, якими вони уповноважують старий заряд голосувати за „членів“. Заповомогої організації обходять цю недочоту в цей спосіб, що правляться конвенціями делегатів відділів.

Саме відділи є життєвою складною частиною заповомогої організації. Таких відділів асеккураційні організації не знають, і тому їх члени себе взаємно не знають, своїх спільних справ не знають, ними навіть не цікавляться. Відділи заповомогої організації заряджують своєю діяльністю загальною організаційною справою, а крім цього займаються ще своїми спеціальними відділовими справами, якими члени своєю вільною волею рішили зайнятися.

Практичне виконання цих усіх справ становить практичну лекцію в самоуправі, яку норт-каролайнський губернатор назвав демократією.

Положення чехів у їхньому краю

(Надіслана стаття).

Чехи починають поволі очунуватися, приходять до себе та братися за оборону. Таким засобом оборони є відносна тайна короткохвилюва радіоа станція, яку її спікер називає „станцією свободи“. Вона незвичайно гостро нападає на Гаху, Сирового та Хвальковського, а також і на німців, яким закидає безмежний терор супроти чеської людності. Недавно спікер заявив, що чеський „революційний комітет“ виконав присуд смерті на чеським зраднику Арнольдові Сівкові, який уже цілий місяць був на службі німецької Чехії „Гестапо“ та робив доноси на своїх земляків.

Заповідають виселення чехів.

Французька преса доносить, що німці виробили вже докладний план виселення чехів з Чехії і Моравії. План той складається з двох частин: воєнної і мирової.

На випадок війни задумують німці евакуувати впродовж трьох тижнів з Чехії 1,750,000 здібних до фізичної праці чоловіків. Та евакуація буде виконана в трьох частинах. В першій тижні буде вивезено 750,000 чехів, а в другій і третій по 500,000.

Ті чоловіки будуть ужиті до фізичних робіт при укріпленнях і у фабриках та будуть підлягати військової дисципліні. Вони будуть замкнені в спеціальних таборах, які вже будують. Під Дісельдорфом виникнуть власне табори, у яких усі надписи є чеською мовою.

Чешки полишаться на місці, однак будуть ужиті також до робіт на воєнні цілі, а то у швальнях та шпиталях.

Чеські діти будуть відділені від родичів та приміщені в німецьких заборонках.

Покійно вишколюється 5,000 інструкторів чеською мовою, щоб могли потім тим легше вчити чеські діти по німецьки.

Німецький план на час миру опирається на тих самих основах, однак евакуацію виконують у повільнішому темпі, щоб так не разило. Але всеж таки виселяють робітників-чехів у глиб Німеччини, а також чеських залізничників (що здавна вміють по німецьки), переносять до Прусу.

Саботажі й бойкоти.

Англійський часопис „Сондей Експрес“ доносить, що по всіх чеських містах хтось розкидає летючки, які звивають

робітників, щоб обмежили свою роботу до можливо найменших границь та щоб лише стільки працювали, скільки треба, щоб фабрики не завермили. Робітники радо приймаються цього, так, що чеський промисл, що донедавна так добре розвивався, є тепер у повній застою.

І що дня у великих фабриках, особливо тих, що працюють для воєнних цілей, завважують факти хочби лиш драбного саботажу. І так, або машина не раз, не знати чому, стає, або пропадають такі її частини, без котрих вона не годна піти в рух. Пропадають навіть пляни роботи, що здержує потім цілий рух.

Зокрема німці дуже збентежені тим, що дуже часто і таємничо десь пропадають поодинокі жовніри, що виходять увечер на місто та вже не вертаються.

Агенти Гестапо та німецькі старшини дуже завзято крутяться за підземними великими складами бензину, про які чехи заховують велику мовчанку.

Німці знають добре, що чехи зібравши великі кількості погонних і палих матеріалів але покищо вишукати їх не вдалося. Арештовано біля 50 чехів, але хоч їх і тероризують, то всеж таки не годні з них видушити тайни.

Англійська преса доносить, що чехи дуже сильно опираються германізаційним зазімкам своїх протекторів. Не взажати на агітацію і терор, не хочуть чеські родичі записувати своїх дітей до німецьких шкіл. Німецька преса підносить, що у Брні, місті, що вважається за німецьке, триває бойкот німецьких шкіл. Записалося до них лише 500 дітей, хоч обов'язаних ходити до школи є 26,000.

А про німецькі надужиття в чесько-німецькій протектораті доходить чимраз нові та сензаційні вісті.

І так, німецька влада сконфіскувала під містом Табором віллу бувшого чехословацького президента д-ра Бенеша. Гестапо вивезло всі меблі й приватну бібліотеку Бенеша до своєї централі в Берліні. Поліція переглядають тепер докладно кожну книжку, щоб переконатися, чи нема там заготовлених яких важких записок, завваг або спостережень.

Та слідкувати за політикою Бенеша не дає ще права заби-

рати його маєток: віллу, меблі, бібліотеку.

Самі винуваті.

Та всеж таки чехи своїм короткозорим поступованням самі багато причинили до цієї їхньої катастрофи. Одні кажуть, що мав шаста Масарик, що не дожив її. Але другі кажуть, що якби був Масарик жив, держав президентуру у своїх руках і був ще при своїх попередніх умовах сил, то був би такий знайшов для Чехословаччини вихід з скрутного положення та уложив таку конскрипцію для чехословацької держави, що навіть і німці мусили б замовкнути.

Переслідування.

А так, якось недавно Гестапо дозволила собі на переслідування урядових чеських міністрів Капраса, Чіпера та Файнбравма. А як помер визначний чеський письменник Юрій Мах, то тепер виявило ся, що він допустився самотубства. В листі, пошленим для родини, він витовкував це тим, що не може довше глядіти на терпіння свого народу, копаного і поневоленого наїзником.

Або знову такий факт:

Гестапо арештувала пражського адвоката Секаніна та вивезла його до Берліну, щоб його там поставити перед сул. Обвинувачено його за це, що він організував протинімецьку акцію на чеській області, а то ще перед 13. березня ц. р., то є перед часом, заки німці обсадили Чехію. Цей факт викликав велике занепокоєння між чехами, бо в цей спосіб можна тисячі чехів покликувати перед німецький суд за події, що були ще в часі існування чехословацької самостійної держави.

Справа д-ра Секаніна є ще і тим цікавою, що недавно тому його батько одержав з пошти пачку, в якій був годинник його сина; убрання та ріжні інші дрібниці, без усякого ближчого повідомлення, чому ті річі присилаються. Про судову розправу не було в часописах ніякої вістки, бо мабуть самі німці боялися скандалу.

В своїм роді інтересну промову виголосив на зїзді гітлерівців у Будвайсі (у Чехії) заступник протектора і бувший судетський „вожд“ Франк. Промова та стояла в зв'язку з масовим ув'язненням чехів та з обсадою публичних будинків німецьким військом з страху перед чеськими замахами.

Франк говорив, що чехи можуть жити лише в рамках німецької (т. зв. „третьої“) держави та разом з німцями діли-

ти свою будучу долю. Була це бсторога перед дальшою протинімецькою акцією та перед організацією чеського легіону, чим, як звисно, займається тепер в Америці д-р Бенеш. „Остерігаю — говорив Франк — чехів, що як так далі будуть себе поводити, то будуть знищені без пардону. Ті чехи, що мають іще надію на відзискання державної самостійності, переживуть іще велике розчарування!“

Іван С.

ЧИ БУДЕ ВІЙНА?

Над тим питанням ломлять собі тепер голови провідники великих і малих держав. Проте всіди говорять і звичайні люди. Та виходить на таке, що ніхто не знає, що на це відповісти. Не мають певної відповіді і ті, що займають найвищі становища і кермують долею мільйонів чи соток мільйонів людей. У таких обставинах шукають люди відповіді деінде. Ворожать! І то по „вченому“! Кажуть, що вся будучність є записана на єгипетських пірамідах. Треба тільки вміти ті таємничі написи читати і розуміти. Ось ті єгиптологи твердять, що знають, що буде. Інж. Давидсон, знавець старинного єгипетського письма, заповів, що в літі 1937 року зачнеється доба агресивного мілітаризму, що триватиме 13 років і 1953 рік зруйнує господарську систему світу. Він також заповів, що рішальним у тих подіях буде день 27. листопада 1939 року. Він готов започаткувати властиву світову катастрофу. Від нього зачнуться доперва справжні великанські зміни. І тільки чудо зможе спасти світ від вибуху нової великої війни. Отже є ще вихід. До цієї катастрофи може не прийти, якщо великі держави про це подбають. Цікаве далі й те, що інж. Давидсон заповідає, що ця катастрофа зачнеється з Палестини, якщо вона попаде у ворожі Англії руки.

Якщо прийде до такої війни, то замітним буде день 26. червня 1941 року, в якому то дні прийде до господарського поділу світу на три частини.

Як бачимо, то й з тої ворожби не знати, чи такі дійсно вибухне нова війна.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

Вунсокет, Р. Ай. — Між жертводавцями на ранених Карпатській Україні має бути: Г. Болух \$2.

Заопікуймося нашими дітьми

„Дайте мені в руки виховання дітей, а перемією цілий світ“.

Лайбсін.

Оці слова великого німецького філософа і вченого містять у собі велику життєву правду: доля цілого світу залежить від людей, що живуть у даній добі, а люди і їх відношення до світу залежать знову від виховання, яке вони отримують від старшого покоління.

Та проте, ледви чи ми зможемо собі як слід справу з того, що це таке виховання дітей і взагалі молодого покоління, та який воно має вплив на долю одинок, народів, цілого світу. Безліч разів чуємо, читаємо й повторяємо за іншими втерті вислови про потребу виховання, його способи, переведення, тощо, а рідко коли глибше призадумуємося над цими дуже важкими справами. Рідко коли ми самі в практиці нашого щоденного життя старалися ті гарні слова про виховання дітей перевести в діло. Не багато в нас батьків ні матерей чи опікунів, що глибше призадумалися над питаннями: чи належно цікавлюся своїм вихованцем, своєю дитиною, чи дбаю про її виховання, чи докладно зусилися, щоб моя, чи поручена моїй опіці дитина збагачувалась відповідним життєвим досвідом, життєвою мудрістю. Будьмо щирі і скажімо собі без усякої омани: цими питаннями у відношенні до наших дітей ми майже не цікавилися. Нам усе чомусь здавалося, що вишарцувати, коли наша дитина наїжджена, влгнена, здорова, а решта — як Бог дасть! Може з неї що виросте. Чейже посилаємо її до шкіл, де вона вчиться, а згодом з літами підросте та сама набудеться того розуму, що їй потрібний у житті.

Зокрема такі погляди майже без винятку поширені в широких колах нашого селянства. Вже саме важке й тверде хліборобське звання, яке забирає селянинові весь його час, спричинило, що наш селянин ніколи не цікавився й до не цікавиться вихованням своєї дитини. Його єдиною журбою в тому випадку є питання: чи він матиме в господарстві поміч за своєї дитини, чи ні. А як його дитина виростає, чим цікавиться, з ким товаришує, як учиться в школі, що робить поза школою, — все те нічого йому не обходить.

Аж ось котрогось дня виявляється, що його дитина (тепер уже парубчак!) злодієм, або розбійником: там украла, тому пакість чи шкоду заподіяла, іншому голову розбила, і т. д. І тоді тоді здивований батько безрадно здвигає плечима: „Так я його такого не вчив!“ Але замало сказати „такого“. Треба сказати: Я його нічого не навчив, бо я його не виховував, ним не цікавився!

Але ніколи ніщо не є пізно! Пора вже ще завернути з дороги тієї байдужості, якою ми досі йшли в справах виховання дітей і країни пора зрозуміти, що від виховання дитини залежить усе її майбутнє, вся її доля, а доля дитини в руках батьків — виховників. — („Наш Пратор“).

М. С.

Уродини.

— Не знаю, як це зробити, щоб довідатися, що моя жінка хоче отримати на уродини?

— Просто: запитайся її.

— Ба! Коли боюся, що це буде задорого коштувати.

Остап Шинкаренко.

МАДЯРСЬКИЙ НАПАД НА КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

(Протокол зїзнь).

(2)

Нас звивають знову піддаватися. На це наша відповідь: пісня: „Ми жертвою в бою нерівним лягли“ та „Сміло, друзя, не втрачайте духа в останній бою“. Пісня ця на тих руїнах творить незабутній момент. Видиши, що по добру це не піде, чехи беруться далше за роботу. Розпочинається найзавзятіша частина бою. Нас остається живих та здорових дуже мало; товариші Січовики падають навколо й напрова. Чехи пробують ще один наступ, однак надаремно. Головна барикада тримається. Булавний Васильчук, четар Чубатий, четар Федак-Габ докладають чудес хоробрости. Головна команда стоїть непохитно, хоча кров і оборонців густо спливає. Паде вбитий ворожими кулями булавний Васильчук.

Нагло бій урвався. На головній галерії появляються чеські старшини з білим прапорцем (підполковник ген. штабу Люкас). Приходять

нас є мало, не приносить нам майже жадних утрат. Бій затягається до години десятої.

По годині десяти знов грає трубка перемир'я та рівночасно перестав вогонь. До нас приходять чеський надпоручник Осип Парчан (словак), як за поручник миру, з тим, щоб обоє сторони задержали статус-кво. Не зважаючи на перемир'я, стрілянина знову зривається до тут, то там. Хочу виглянути на вулицю Румунську, однак мене на хвилину здержує четар Чубатий, а Січовик, котрий виглянув за мною мене, паде з постріловою головою. Лечу до чеського надпоручника; в тім моменті паде ще один стрілок коло головної барикади, а коло чеського надпоручника падає наш Січовик з постріленими грудьми. Надпоручник рве на собі лопатку, однак він є безрадісний. Вінкці помалесенько приближається до вікна, махає наперед білою хустинкою, а потім офіцерською шапкою, а в кінці сам показується у вікні та просить чеських воїнів, щоб не стріляли. Чеські воїни стало порушують статус-кво й використовують перемир'я, щоб би приблизитися до головної барикади. Один чеський десятник божевільно відважний (або може лляний) з моторизованих відділів приходить

цілком під головну барикаду й кричить до нас: „Ключі подьте вен“. Відповідаємо йому, що є перемир'я, тому відходи чесно. Однак він капає за револьвер. Та в тім моменті падає, поцілений нашим Січовиками серією куль з кількох револьверів.

Приїздить комісія в складі команданта І. Романа, котрий був між нами, директор поліції Юрко Білей, пан Бабова, а від чехів підполк. Люкас. Командант Іван Роман дає наказ, щоб ми здалися. Знову полковник Гузар висилає четарю Кріса та аспіранта Дарніва до пана прем'єра, щоб пошукати цей наказ з його уст. Виходимо з підполк. Люкасом та ще якимсь чеським старшиною через коридор, де стоять два рої чеського війська. Кинулися на нас, як звірі. Поглядали на нас нашивки та почили нас бити кольбами. Я протестую, питаю, чи ми парламентари, чи полонени. Кажу, коли негайно не усунуть війська, я не йду далше ніде. Підполковник Люкас дає приказ воїнам відмакиувати двісті метрів від будинку. Воїни протестують, щоб з нами не говорити, а щоб нас вислітали, але вкінці кінців так відступили.

Прем'єр Волошин, у котрого збралася едіта наших стар-

шин, дає при всіх наказ зброю чехам не дати, але принести до нього. Так і сталося. Передавання зброї тривало до години другої. Та на місті й усюди чехи виарештовували Січовиків. (Що з ними робили, як знущалися, а головне з раненими, це подам у дальших звітах. — Прим. Шинкаренка).

Рано на другий день, по оголошенні словами самостійності, чехи почали евакууватися, а ми обсаджували місто. Знову з відділом перебіраю зброю, що вчора здав. По полудні, з наказу поручника Чорного, виїжджаю до Волово по зброю, щоб також перевести частинну мобілізацію. По дорозі всюди стрічаємо озброєних Січовиків, що повнять службу та роззброюють повертаючих чехів. У Воловмі доводиться від четарю Будика про перебіг перебірання влади на Волиціні. При роззброєнні чеської жандармерії в Майдані впавав наш Січовик Клемюк і один чеський жандарм. Військо, що йшло пімститися за чеського жандарма, попало в засідку; остало на полі бити десять убитих і два авта, та без вистрілу втекли назад до Волово.

Забравши зброю, я вернувся автом до Хусту.

Починався ранок трагічного четверга, 16 березня 1939. Відходили останні чеські відділи з Хусту. Дістаю наказ тіти з директором Лемком по гроші на пошту. Посвідку маємо на 450,000 корон, однак тому, що по виплаті урядникам на пошту було лише 300,000 корон, беремо ту суму. Гроші видаємо міністерству війни (директор Лемко). Дальший наказ дістаю з четою обсади касарні 45 п. п., де почався грабунки. З огляду на те, що в Хусті лунають стріли, панічні явища сунуть містом, треба „посилати“ розстріляні для успокоєння населення. Даю наказ розстрілюючи посуватися горами в напрямі касарень. Розігнавши грабіжників і устійнивши сторожів, завожу лад і порядок у касарнях. Не зважаючи на просьби, головна команда не присилає телефоніста для наладнання зв'язку. Праця моя полягає в тім, що узброюю відділи та видаю амуніцію і скоростріли, котрі зараз відходять на фронт, який скорим темпом зближається до Хусту. Коло години першої надлітає малярський літак, котрий, настрашений нашим скорострілим вогнем, завертає назад.

(Дальше буде).

3 ДНЯ

ІНФЛЯЦІЯ І П ВПЛИВИ.

У федеральній сенаті в Вашингтоні створився блок сенаторів (із тих, що представляють інтереси фермерів) і той блок веде агітацію за те, щоб пускати в обіг нових два біліони доларових банкнотів, дозволити президенту обнижувати внутрішню вартість долара, а також підносити ціну на срібло.

Всі ці заходи є інфляційні, які з одного боку обнижують ціну, а з другого підносять ціну на продукти.

ХТО НА ТІМ КОРИСТАЄ?

Коли вартість валюти обнижується, а ціна на продукти піднімається, то користаються на тому люди, які мають продукти, або стали майно; а тратять ті, які живуть із зарплати, платі, та які мають готівку в банку, чи вдома. Користаються також ті люди, які мають довги. Бо коли валюта обнижена, то легше їм ті довги сплатити.

До тих, що заробляють на інфляції, належать у першу чергу фермери. Бо вони мають стабільний маєток, фарми, фермерські продукти. Також, майже за правилами, вони мають довги. Коли би, припустим, долар обнизили до однієї третини його вартості, то ціна на збіжжя, худобу, молоко, ярину й інші фермерські продукти підскачує приблизно три рази вгору. А довги, які фермер мав, остануться ті самі. Зрозуміло, що він відразу собі нічого не відіхнув.

Крім фермерів заробляють на інфляції також ті, що мають дома й інші реальності, обложені довгами. Але домо-власники вже менше заробляють, бо звичайно в таку фінансову кризу втручається місто, яке накладає обмеження на підвищення цін.

Фабрики деколи на тім заробляють, а деколи ні. Вартість фабрики вилітє з неї. Коли інфляція піднесла рух фабрики і попит на її товари, то фабрика користується. Коли ні, то тратить. Назагал, більше тратить, ніж користується, бо хоч ціна за вироблені продукти зростає, то зростає також ціна за сировину. Крім того нестійкість валюти загалом здирає на торговлю.

ХТО НАЙБІЛЬШЕ ТРАТИТЬ?

Та найбільше тратять ті, що живуть із грошових за-плат, себто робітники й урядовці. Не кажучи вже про тих, що мають по банках готівку. Ті відразу тратять стільки, на скільки обнижено валюту.

Зате робітники і урядовці тратять найбільше тому, що їх платять підприємства не підносять автоматично з обниженою валютою. Коли би, припустим, долар обнизили до однієї третини його вартості, то робітники не дістануть три рази більше доларів, щоб надолужити втрату. Вони не раз довгий час одержують ту саму кількість доларів, хоч вони мають уже лиш одну третину попередньої вартості. Щойно їм гострі домагання, не раз страйки, змушують заряд компанії підносити їм платню, чи точніше, побилювати число доларів. Та як вони цього дібуться, за той час не раз настануть знов обниження і вони знов дістануть менше, ніж повинні.

В часі польської, чи німецької інфляції, зараз по світо-вій війні, робітники й урядовці, як лиш дістали платню, бігли до склепів і купували, що лиш можна було зарвати. Бо того самого дня пополу-дні їх платня мала вже лиш половину вартості.

ЧИ ПРИЙДЕ В АМЕРИЦІ ДО ІНФЛЯЦІЇ?

На це питання дуже важко відповісти. Частинну інфляцію, в якій обнижено долар на 41% відсотків, переведено вже зараз по об'явці уряду президентом Рузвелтом 1933 року.

Тепер є багато таких фінансистів, що пророкують дальшу інфляцію. Вони опирають свої міркування на тому, що уряд чимраз далі задовжує край. Тепер є довгів на 45 біліонів доларів, від яких річно треба платити коло два біліони доларів самих відсотків. Хто зверне ті довги? — питають вони. Тیار довгів буде чимраз більше придавляти цілий нарід і остаточно, щоб їх позбутись, треба буде друкувати більше грошей, обнижувати вартість долара, закрючують вони.

ІНШІ ПОГЛЯДИ.

Інші фінансисти, головні ті, що симпатизують з політикою уряду, твердять, що довги Америки вже не є такі великі, беручи під увагу її величезне майно. Позичені гроші не йдуть на марне, тільки за них творяться нові цінності, розбудовується загальне національне майно. А коли нація має велике майно, вона знає спосіб сплатити довги, кажуть вони.

Та противники уряду далі кажуть, що господарка держави опирається на ті самі засади, що господарка приватного майна. Щоб господар вийшов добре на своїм майні, він мусить будувати такі речі, які оплачуються. Коли він будуватиме будинки, окрашує їх розмальовує, то він, згідно беручи, побилює їх вартість. Але все-таки, (як вказує практичне життя), він може допровадити тим своєю господарку до банкрутства.

Однак здається, що навіть коли би прийшло в Америці до інфляції, то це буде лише частинна інфляція, а ніколи така круговоротна, яка була по війні в деяких європейських краях.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

ПОЗІР! УКР. ПРАВ. ПАРОХІЯ СВ. СОФІЇ В БАЙОН, Н. ДЖ.,

святкуватиме торжественно
950-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ
В НЕДІЛЮ, 2. ЛІПНЯ (JULY 2, 1939)

на FEDIRKO'S FARM, Willick's Grove, N. Stiles St., LINDEN, N. J.
Головні атракції святого дня: 1) Соборна Сл. Божя, яка розпочинається в год. 11. перелоп. 2) Спільний Обід. 3) Виступ Хору та учеників Р. Школи. 4) Промови-міс. і позаміс. бесідників на різні теми. 5) Нар. танки, при добір. оркестрі. 6) Забави з танцями до пізної ночі.
Дороговказ: з Байону, Ньюарку, Джерзі Сіті та околиць їхати Highway 25 до Linden, N. J., відтак звернути направо на N. Stiles St., переїхати Highway 27 і на фарму.
Боси відіждуть від Укр. Нар. Дому, 35 W. 19th St., Bayonne, в 8:30 раню. Парк отворений від 10. год. раню. — Вступ 30 ц.
В разі непогоди є до розпоряджисті Павільон.
До численної участі запрошує Вас — Комітет.

ПІД ЗАКИДОМ НЕМОРАЛЬНОСТІ.

Проповідник Джозеф Джеферс з Лос Анджелеса був арештований місцевою поліцією за неморальність. З ним була арештована його жінка.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРОФ. ОЛ. КОШИЦЬ НАША ГОРДИСТЬ!

Мов той чарівний сон про-майнув український виступ на Світовій Виставі в Нью Йорку в дні 18. червня 1939 р. Який я радий, що міг також узяти в ньому участь і співати як соліст „Почаївську“ з могутнім хором з 500 людей. Яка чарівна ота наша пісня! Головно, коли її співаєш під чарівною рукою славного проф. Олександра Кошиця. Тоді залишається згадка на ціле життя. Користаю з цього нового виступу проф. Кошиця і подам дещо, що певно буде цікавим кожного, бо проф. Кошиць невпинно далі працює над поширенням української пісні в Америці, а також і в Європі. Саме тепер поїхав проф. Кошиць до Портленд, в штаті Орегон, на запрошення „Ellis White Conservatory“ щоб про-вадити диригентський курс. У програму його праці входить українська пісня і вона певно вийде в репертуар тих америк-анських диригентів та вчителів, що будуть вправлялись під рукою проф. Кошиця.

Крім того видавництво „Silver Burdett Co.“ в Нью Йорку взяло від проф. Кошиця два-три його аранжировок українських пісень. Мені відомо, що воно надалі заан-гажувало його до дальшого видавництва.

А на Білій Русі давно вже співають його твори на кон-цертах та в церквах. Його імя стає чим далі більш популяр-ним серед білоруського гро-мадянства. А років два томв провідник білоруського му-зичного національного руху та диригент університетського хору й Головного Собору у Вильні, Ригор Ширма, звер-нувся до проф. Кошиця, щоб він зааранжував для хору білоруські пісні. Проф. Кошиць не тільки згодився, але ще й порозумівся, щодо цієї праці з нашим композитором п. М. Гайворонським. І ось тепер у Вильні на концертах співають їх твори. Щоб знати, як ціну-ють та шанують проф. Коши-ця білорусини, наведу кілька стрічок з листа п. Р. Ширми до проф. Кошиця (за його

дозволом!), з якого видно, що робить на Білій Русі твор-чість нашого композитора, та як він усував російські впливи з білоруського музичного й церковного життя. В листі п. Ширми до проф. Кошиця з 12. червня 1939 р. читаємо так: „...раніш наше громадянство у Вильні ходило на концерти з патріотичного обов'язку, а те-пер — з вищої потреби. І то не тільки білорусини, але й литвини й поляки й росіяни, й навіть жида. Правдива наро-дні пісня приворожила всіх, а до цього у великій мірі при-чинилась і Ваша чарівна рука. Минуло одинадцять років, як я поставив у Вильні Ваші твори, а й тепер ті, що були тоді на концерті згадують Ваші пі-сні: „А вже вечір вечоріє“ та „Всі зірочки до купочки“. Те-пер же після Вашої „Лугом зелененьким“ (білоруська) до моєї хати приходили загально-поважні діячі наші, щоб ви-слухати свою радість та задово-лення. А наш мистецтв ма-ляр сказав, що після цих кон-цертів він з більшим запалом працює над новими картина-ми, бо пісні родять нові ідеї... В духовних співах Ваша твор-чість займає у нас одно з пер-ших місць. Наш новий насто-ятель собору у Вильні, І. Ярмо-люк, гарячий почитатель Ва-шого великого таланту. На ко-жний литургій поминан Вас, а діяконові загадав читати на екстєнх спеціальне „проше-ние“ о здрав'ї раба Божого О-лександра. Народня стихія Ва-ших творів, така близька на-шій душі, витискає геть хо-лодні кацапські — „Вавило-ни“ у церковнім співі. Слава Богу!

„Чи Ви одержали зникми церков, де співають Ваші творі? Це хоч аматорські зникми, але я хотів, щоб Ви мали понаття про наші святині. Чу-дова Ваша пісня „Дажалі жи-та“ (білоруська). Шкода вели-ка, що не пощастило мені по-знайомити з нею білоруське громадянство. Концерт з 3. червня, що складався з Ваших та Гайворонського творів, за-боронила „вища сила“. Ма-буть злякались Божої краси, що Господь поклав у душу Вашої Нації!“

Отож з вище наведеного листа п. Ширми видно, що на Білій Русі починає перемагати Україна і то завдяки нашим мистцям - композиторам. Так як і на виставі з 18. червня їх-на творчість була основою хо-рової програми. Цих кілька слів хай будуть побажанням проф. Кошицеві „щасливої до-роги“ на „Весті“ від його спі-вака, що то знав стільки ша-сливих ментів, працюючи під його батуту, починаючи з Києва, обзидивши з рідною пі-сню майже весь світ.

Петро Ординський,
Нью Йорк, Н. Я.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Заява.

В ч. 114 „Свободи“ з 18-го травня ч. р. в рубриці „З у-країнського життя в Америці“, надруковано допис з Філя-дельфії, в котрім закинуто ме-ні, будьто я, як касієр Коміте-ту Допомоги Карпатській У-країні, відмовляюсь \$304.85, зібраних тим Комітетом, ви-слати як рещту до „Обеднан-ня“ в Джерзі Сіті, Н. Дж.

Ось подаю вияснення, чому гроші скоріше не були вилані: Комітет Допомоги Карпат-ській Україні заснувався у Фі-лядельфії в осени 1938 р. з почину 11 відділів і централь-ної управи Провидіння та У-країнської Католицької Паро-хії Впр. о. Канцлера Филімона Тарнавського. На консти-туційних зборах 16. листопаду 1938 р. взяло участь 104 деле-гати від 65 різних організа-

цій, без різниці віри чи пар-тії. Головою за попереднім порозумінням різних груп ви-брано п. д-ра В. Галана, а касі-єром підписаного Теодора Чемериса.

Ухвалено одногласно, теж на основі попереднього поро-зуміння груп, що зібрані гро-ші маєть вислати просто до Європи на Карпатську У-країну, а саме до рук преміє-ра, о. д-ра А. Волошина. Згід-но з цим вислано просто на ру-ки Впр. о. А. Волошина зібра-них на вічу \$1,800 доларів як і поза тим вічем (на листи та в організації) і на ці посилки від о. А. Волошина наспіли посвідки одержання їх.

З пізніших жертв осталося у скарбника \$304.85. Міжтим ма-дари заняли Карпатську Укра-їну, а її влада, а саме о. А. Во-лошин, опинився на вигнанні. Дня 18. квітня ч. р. без попе-реднього заповідження, що ця справа буде на нараді, пан д-р В. Галан у приватності тільки 24 членів Комітету перевів у-хвалу, щоб ті гроші вислати до „Обеднання“. За цей, дру-гий наворот, голосувало тіль-ки 14 делегатів у користь ви-сылки до „Обеднання“, а дру-гих 10 були цьому противні. Ось такий зворот справи ви-кликав велике негодування в ширших колах філядельфій-ського громадянства та серед членів Комітету. Ухвалу пере-ведено тільки 14-ти голосами на 104 членів Комітету, тож домагались її скасувати.

Дня 25. квітня ч. р. Комітет зібрався наново. Д-р Галан відказався дати внесок на ска-сування цієї ухвали під голосо-вання, дарма, що всі були пе-реконані, що такий внесок мав за собою подавляючу біль-шість. Я наслідком того на місці зрезигнував з уряду касієра та передав усі гроші п. д-рові В. Галанові моїм чеком на \$304.85.

Я вірив, що п. Галан пере-шле ці гроші негайно до „Об-еднання“, так зрештою він ро-бив це передтим, вислаючи попередні посилки о. Волоши-нові через банк, де він пра-

цює. На превелике здивування я дізнався опісля, що п. д-р Галан цей чек підер та вики-нув. Зразу я не вірив тій чу-ці.

Коли вкінці мене поінфор-мовано, що так дійсно стало-ся, й після деякого опізнення, через те, що д-р Галан ве дав негайно доказу, що перший чек дійсно був знищений, я спинив у банку виплату пер-шого чека та виготовив новий чек на ту саму суму і знов на-імя д-ра В. Галана, голови Ко-мітету, та переслав на руки д-ра Павла Дубаса. Цей чек був скешований, і, як мені ска-зали, гроші були вислані до Обеднання. Отже з цього ясно виходить, що проволоку у пе-ресилці грошей спричинив не я, чи хто інший, як це виходи-лоб із згаданого вгори допи-су з Філядельфії, а саме д-р Галан через це, що знищив чек, вручений йому. Що до квестії, що я сам не вислав че-ка до Обеднання, то мені, як громадянину вільної Амери-ки, вільно мати свою думку. А що я не хотів здержувати ви-сылки грошей, пекучо потріб-них в Європі, тому такі зараз передав п. Галанові. Його річ була вислати їх негайно, а не дерти чек та спричинити не-потрібну проволоку.

Супроти цих фактів треба завважити, що всі дальші ви-води та висновки допису у „Свободі“ є невірні і певно не причиняться до згоди та спів-праці українського громадян-ства.

Теодор Чемерис.

РАДІОВІ ПРОГРАМИ

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА РАДІО ПРОГРАМА.

Надавана кожної СУБОТИ зі стації WEVD 1300 КС в 3. пополу-дні. Анонсер Еуген Жуковський. Про-грама інтересна. — Просіть слухати. 149-50

ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ В АМЕРИЦІ

ВСІ УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ТОВАРИСТВА ПРО

9-тий річний Зізд ОДВУ, Укр. Золот. Хреста й МУН,

який відбудеться:

В НЮАРКУ В ГОТЕЛІ ДОГЛАС У ДНЯХ 1, 2, 3 І 4 ЛІПНЯ 1939 РОКУ

Оцею дорогою маємо за шану просити всі українські національні товариства, па-рохії, центральні організації й інституції до ласкавої участі в згаданому Зізді ОДВУ. Ми також осмілюємося просити хвальні товариства, щоб вони з цього приводу зложили свої датки на визвольну боротьбу, які можна передати делегатами для зложення на Зізді, або переслати на руки Центральної Управи ОДВУ.

Просимо також всіх поодиноких українців і українок, що симпатизують з україн-ським визвольним рухом, щоб вони також з нагоди нашого Зізду й 10-ліття нашої Ор-ганізації не відмовились від переслання своїх бодей і найменших датків на визвольну боротьбу.

Всі делегати національних організацій повинні приїхати на Зізд з повноваженнями від своїх товариств з підписами голови й секретаря та печаткою. Гості й делегати наці-ональних товариств та організацій є прошені в першу чергу на неділю, 2-го липня ч. р., від години 9:30 раню та на ювілейний банкет з танцями ввечері цього дня на годину 7:30 ввечері. Вступ на банкет \$2.00, на самі танці 40 ц.

У вівторок, 4-го липня ч. р., відбудеться збори шеровців Української Друкарні й Книгарні. Всі ті, що зложили свої датки в висоті \$10.00, повинні взяти участь у тих збо-рах. Всі ті, що зложили менші датки, повинні якнайскоріше доповнити свій даток до висоти \$10.00. — СЛАВА УКРАЇНІ!

Центральна Управа ОДВУ.

ПОЗІР!

ПІТСБУРГ І ОКОЛИЦІ!

ПОЗІР!

В НЕДІЛЮ, 9. ЛІПНЯ 1939.

ЗАХОДОМ ТОВ. „РОГАТИНЩИНИ“, ВІД. 396. У. Н. СОЮЗУ

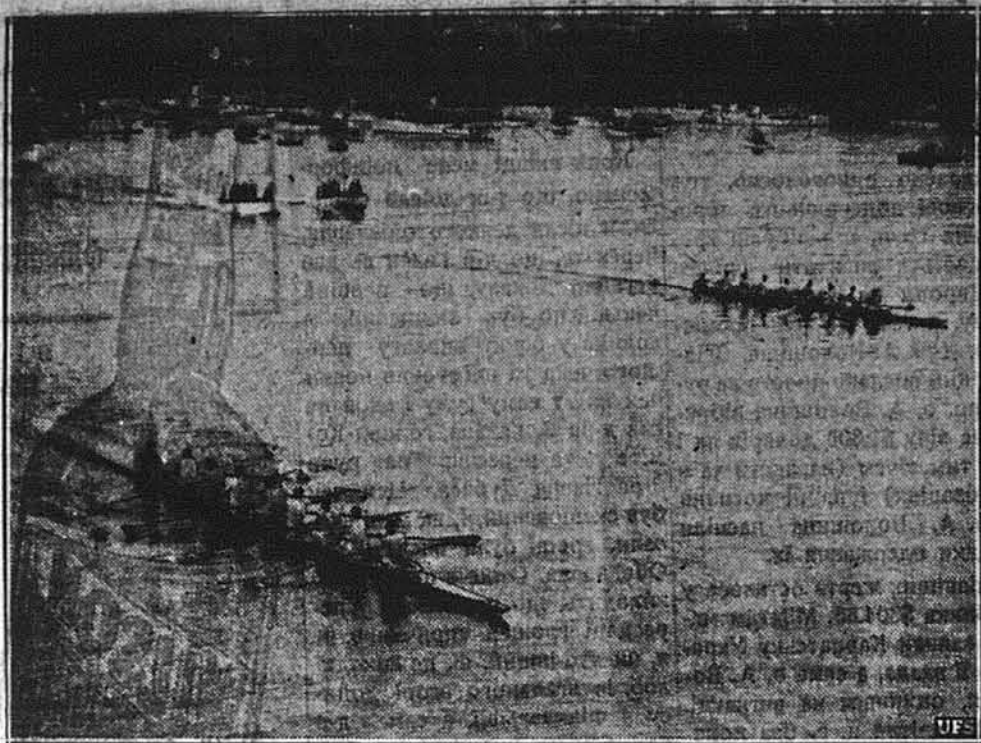
ЮВІЛЕЙНИЙ ПІКНІК

В ЧЕСТЬ 25-ЛІТНЬОГО ІСНУВАННЯ ЦЕГО ТОВАРИСТВА НА SMITH'S GROVE FARM

Ювілейний Пікнік отвориться в 11. годині раню Службою Божою, котру відслужить о. Желехівський на пікніку. По Службі Божій буде спільний обід. По обіді вступне слово забере контролёр Товариства, Ілля Слободян, відтак передасть привіт від головного уряду У. Н. Союзу місто-предсідниці пані М. Малевич та ви-голосить ювілейну промову.

На це Торжество запрошуємо слідуючі віддільні з Пітсбургу і околиці: Віддільні У. Н. Союзу — з Пітсбургу: 53, 96, 118; Міддлсекс: 91; Карпент: 136; Рендік: 24; Етна, Па.: 89; Нью Кенсінгтон, Па.: 296; Монсен, Па.: 335; 128. Український Робітничий Союз, Віддільні з Невіл Айлєнд, Віддільні Української Народньої Помочі з Пітсбурга і околиці.

Першорядна Оркестра буде пригравати до танців. Забаву буде продовжуватися до пізньої ночі. На добру забаву ручитесь ТОВАРИСТВО. Those going in automobiles can take the W. Homestead Forest Road, ride also to the Hamilton Road and turn right. — PICNIC SIGNS WILL HELP YOU. — WATCH FOR THEM!

ВЕЛИКІ УНІВЕРСИТЕТИ ЗМАГАЮТЬСЯ З СОБОЮ.

Одною з найбільших веслярських подій в Америці є перегони на човнах між університетом Єйл і університетом Гарвард. Перегони відбуваються традиційно на річці Темс коло Нью Лондону, в стейті Конетикот. На світлині закінчення цьогорічних перегонів. Переможцями була дружина Гарварду (на лівій стороні світлини).

УВАГА!

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.!

УВАГА!

ЗАХОДАМИ ЗЛУЧЕНИХ УКР. ЗАПОМОГ. ОРГАНІЗАЦІЙ: ТОВ. ЗАПОРОЗЬКА СІЧ, ВІД. 342 У. Н. СОЮЗУ; БРАТСТВА СВ. АРХ. МИХАІЛА, ВІД. 209 У. Н. СОЮЗУ; ТОВ. ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, ВІД. 183 У. Р. СОЮЗУ; БР. СВ. ВЕЛИМУЧ. ДИМИТРИЯ, ВІД. 24 І БР. СВ. О. НИКОЛАЯ, ВІД. 74. ПРОВІДИННЯ

Величавий Пікнік

В НЕДІЛЮ, 2. ЛИПНЯ (SUNDAY, JULY 2, 1939)
на MARKWALD S. GROVE (NEAR W. O. R. RADIO TOWER)
Початок у годині 1. пополудні.

До приємної забави буде пригравати добірна музика. Запрошається, як місцевих, так і дооколичних українців прибути на пікнік і забавитися на свіжій воздусі до пізньої ночі. За гарну забаву і обслуговування ручить — Спільний Комітет.

ВІДОЗВА

В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО КАЛЕДЖУ В СТЕМФОРДІ.

Редакція „Свободи“ одержала від о. Степана Побуцького, укр. греко-кат. пароха в Дітроїті, відозву в справі допомоги розбудові Українського Каледжу в Стемфорді. Епископський Ординаріат у Філадельфії іменував о. Побуцького відповідальним провідником і керманієм кампанії за збирання 10,000 доларів, потрібних на розбудову. Жертвувати ціль треба слати на адресу о. С. Побуцького: 4123 Clippert Avenue, Detroit, Mich.

У згаданій відозві читаємо між іншим таке: „Український Народе! Завдяки невипущеним трудам, закликам та жертвам нашого Високопреосвященного Владики, Ексцеленції Кир Константина, повстала нова установа, перша Українська Вища Шко-

ла у Стемфорді, Конн., а при ній Український Національний Музей та Бібліотека.

„Та на цім фундатор цієї важної культурної установи не задержався. Метою Ексцеленції Владики є створити у Стемфорді Український Католицький Каледж на взір американських католицьких каледжів.

„Цю важну справу розважувала і вирішила на засіданні з 18. жовтня 1939 Епископський Консисторію. Проект Преосвященного Владики прийнято з одушевленням і плян обговорено всесторонньо. Рішення ошснувати Український Католицький Каледж у Стемфорді запало в тій думці, що у Стемфорді є вже своя Вища Школа, лабораторія і бібліотека. Ця школа і Семінарія посідає акровий парк і площу, на яких стоять три величаві будинки.

„Є плян запровадити поки-що в цім Каледжі факультет

(відділ) філософії для наших богословів і для мирян. Цим способом могли б наш богослови кінчити курси філософії у своїм ріднім заведенні. Наша Епархія має під цю пору в Європі 30 студентів філософії і теології, а в Стемфордській Вищій Школі 93 студентів.

„Відкриття Українського Католицького Каледжу у Стемфорді у вересні цього року стане нашим величавим здобутком. У своїх українських католицьких інституціях можемо виховати кадри нашої свідомої інтелігенції, з якої буде горда вся американська Україна. Цим способом можемо заняти належне місце між іншими народностями, що здавна вже покористувались у прибраній батьківщині свободою для „всестороннього розвитку. Гляньмо тільки на наших сусідів: айришів, французів, німців, литовців, словаків, поляків і т. д., які в них

величаві виховні заведення, чудові храми Божі, цілоденні школи, вищі і вищі, каледжі, університети, семінарії.

„Обчислено, що на розбудову Українського Каледжу у Стемфорді треба 10,000 доларів. Цей фонд має бути зібраний до кінця вересня цього року.

„Сума 10,000 доларів, розкинена на кожного українського громадянина-парохіянина в нашій Дієцезії, невелика і цю суму ми не тільки що мусимо зібрати, але і перевищити. Буде це не переминаюча поміч, що зужитесь на хвилеву потребу, а тривкий вклад у нашу будуччину і підвалина в храм нашої культури на землі Вашингтона.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

АКРОН, О.

З панакхиди на інавлідзі.

Заходом ОДВУ ч. 64 в неділю, 28 травня ц. р., зараз по Службі Божій відправив о. Бернцський панакхиду в пам'ять першої річниці смерті бл. п. Евгена Коновальця і в пам'ять усіх українських героїв.

Припадними були членики Союзу Українок ч. 9, а також інші громадяни. Вони мали прицеплені чорні стріжки з тризубом і фотографією бл. п. Е. Коновальця. В часі панакхиди всі поуставлялись у ряди і до стрійно віддали жалібну пошану своєму вождю, що полягав такою несподіваною смертю на чужині з рук тяжкого ворога. По панакхиді передано збірку, котра принесла \$32. Збіркою заглялись члени ОДВУ.

Зложили по \$1: М. Філас, Е. Тишук, Т. Галамай, В. Брудаквич, С. Гарбар, Г. Сташків, В. Драган, К. Зенко, В. Пулк, М. Набережна, М. Петруха, А. Малецька, Х. Зенко, М. Бала, П. Кос, Т. Дорш, П. Кармазан, Г. Гури, Н. Мончак, А. Зенко, по 50 ц.: М. Сікора, Н. Савула, Т. Кичурчак, К. Пірка, Р. Геріак, С. Різник, К. Сінько, М. Пулк, М. Іванчик, Т. Лесняк, А. Мінько, П. Корнаш; дрібними \$5. Разом \$32. Розходо було \$1. Переслано через Об'єднання \$31 на інавлідзі.

ЗА УРЛД ОДВУ:

В. Пулк, голова; Катерина Зенко, секр.; С. Дулка, кас.

НІО ЙОРК, Н. Й.

На народні ціни.

Укр. прав. парохія св. Володимира в Нью Йорку з нагоди цьогорічних Великодніх і Зелених Свят, а також спільного свяченого, не забула про потреби Рідного Краю й на згаданих торжествах перевела збірку, що разом принесла \$91.15. В ті дні членики У. З. Хреста ОДВУ припинували учасникам цвіт і при тій нагоді збірли \$38.60, що разом висносить \$139.75. На ранішніх Сімовіях Карпатської України призначено \$48.60. Ці гроші передано до централі ОДВУ. На Світлову Виставу \$10, які передано впрод до Комітету Вистави. До Об'єднання переслано \$81.15 з такими призначеннями: на Рідну Школу \$30.15; на інавлідзі \$25.50; на політичних в'язнів \$25.50.

Урлд укр. прав. церкви св. Володимира в Нью Йорку.

Котрий багатший?

Дві служниці розмовляють: — В багатого пана служки? — Ой, в багатого! Послужай, в нього кожна дитина має свою окрему кімнату... — Овва! В того пана кожна дитина має окремого тата!...

ПОЗІР! ЦІНИ ЗНИЖЕНІ НА ПОЗІР!
ENAMELS, VARNISHES, DUTCH BOY WHITE LEAD
& OIL, домашнє знаряддя, холодильні, машини до прання, відскри коси й всі інші річі.
ПОКЛАДАЄМО КОНГОЛІОМ ПО НИЗЬКИХ ЦІНАХ.
Довіз даром. — Обслуга скоро.
P. H. OLENOV
HARDWARE
3672 EAST 131 ST., CLEVELAND, O.
Phone: WA 1672.
Власник: ПИЛИП ОЛЬХОВИЙ.

Прийступа й вигідна, так можна назвати цю ідальню для пасажирів Третьої Класи на новім пароплаві Кунарда Вайт Стар ліній, на Мавретанії. Замітна тут відсутність довгих столів, складаних крісел і незакритих сталевих сводків у стилі, що були колись у таких кімнатах. В улішній п'ї устаткувань для пасажирів Третьої Класи, особливо, нова Мавританія вєдє багато нових ідей.

ОКРЕМІ, АЛЕ ГАРМОНІЗУЮЧІ ДЕКОРАТИВНІ РИСИ КІМНАТ ДЛЯ ТУРИСТІВ ТРЕТЬОЇ КЛАСИ НА НОВІЙ МАВРЕТАНІЇ

Кожна Класа Представляє Повноту і Кольоровість Призначену для Помешкання

ЛІВЕРПУЛ, АНГ. — Цянована гармонія меблів і декорацій нової Мавретанії, що відплала в першу подорож на захід із Ліверпула, 17. червня, — такі захоплюючі замітки тих, що мали нагоду оглядати цей величавий корабель. Туристичні відділи і Третя Класа звертають на себе майже стільки уваги щодо їхньої артистичності й умебловання, як і Кабінова Класа.

Між Туристичним відділом і Третьою Класою є родинне споріднення на новій Мавретанії, як між двома крилами палацу над берегом, а мимо того кожний з них інший. Подібно маєть справу з прекрасними виробами з дерева — чи не найважливішим щодо рамування з англійського горіха в Туристичній Кімнаті для Курців і глибокого рамування в Туристичній Кімнаті для відпочинку. Подібно, також, щодо використання ярих кольорів на тлі вигладженого дерева. Однак, кольори івові виявляють себе. В Туристичному Ресторані використано рапаність тутового дерева проти вигладженої дикої сморокви, в той час, коли в Третій Класі використано шкуру помаранчевого кольору проти ясно-дубового дерева. В Туристичній відпочивальній гра кольорів бурого й ясно-зеленого, а в Третій Класі використано коралевий і темно-брунатний, з допомогою чорного, золотого й срібного. Навіть Кіно-Театри належать до тієї самої художньої школи, а все так становлять контраст — проти передсудових куртин з ясно-золотого сатину в Туристичній, і легко-срібних в Третій Класі.

Літчі Забавкові Кімнати виявляють не тільки контраст, але вказують цілою своєю наявністю на досягнення навіть в найдешевшому устаткуванні цього найновішого пароплава, як вони пристосовані для приємного і вповні вигідного родинного життя. В Туристичній Класі, ця кімната умеблована природними буковими кріслами й столиками, оббитими лляною матерією з ясними говірливими рисами, що повторяться також на фіранках. В Третій Класі схема виведена синими, зеленими й помаранчевими рисами на кремовому тлі. Захоплюючі декорації на стінах і цікаве приладдя до забав доповнюють цілу картину.

Звичайно, приладдя в спальних кімнатах, так у Туристичній, як і в Третій Класі, вповні задовольняє сподівання після тих загальних кімнат. Всі кімнати Третьої Класи мають гарячу й холодну воду, модерне освітлювання й провітрювання, глибоководні забезпечення для вигоди відпочинку. У Туристичній Класі велика частина кімнат має приватні ванни. І в усіх тих проміжних, так же само, як у загальних відпочивальних та ідальних, модерні декоратори Британії постарались вложити нотку бабрової „домашності“, що було таке характерне на колишній Мавретанії.

МОЛИТОВНИКИ

Виночок (у білій кавчуковій оправі, з образцем по середині. Малою формату. Для дітей) — \$.90
Ангел Хранитель (в гарній чорній полотняній оправі) — 1.35
Помилуй нас Боже (в чорній шкіряній оправі) — 1.35
Ангел Хранитель (в гарній чорній полотняній оправі) — 1.35
Бог радість моя (сторін 606. В гарній мягкой чорній опр. 2.00
"СВОБОДА"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ
174 акри землі, нова „барна“, 14 коров, ялович, 2 коні, трактор і інші машини, сад, ліс, річка, дім на 10 акри з електрикою. Водя мусить пролати за \$12,000.
Також маю інші таїші фарми. Пишіть до свого агента українця:
MICHAEL GELLNER, RINGOES, N. J.

НА ПРОДАЖ
МУРОВАННИЙ ДІМ НА 4 ПОВЕРХИ, на льоті 25x100, банько Ferris High School у Джерсі Сіті. Голубинська інформація до: 149-51
ROBERT ANDERSON,
394 Grove St., Jersey City, N. J.

УВАГА! УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛЯР
член відділу 361. У. Н. Союзу ліквідує першорядну роботу і має чесну обслугу по умірнованих цінах. Займіть і переконатесь.
W. S. SKOMSKY,
119 ST. MARK'S PLACE, NEW YORK CITY.

КОСИ

Маємо австрійські серпи і коси з найліпшою серебристою сталлю, коса довга 32 цалі, важить поверх фунта, за одним покосанням косить пару днів. Коса широка \$2.50 з пересиланням 50 ц. Бабха 75 ц. Молоток 60 ц. Брусок 25 ц. Серп з зубами \$1.00.
Замовлення враз з грішми поспідайте на адресу:

UKRAINIAN BAZAAR,
170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в нещаді рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без рішчів, як далеко позов Нюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга швидко і дешево.
883 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удхергер заряджує погребам по ціні та низькій, як \$150. Обслуга швидко.
JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 8th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals at low as \$150.
Telephone: Gramercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОК, БРОКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2565
BRANCH OFFICE & CHAPEL 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BROOKLYN, N. Y.
Tel. Melrose 8-6577

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

16

Терпеливо Тарзан розглядав признаки полишеного табору. „Тут було коло вісьмох людей. Я бачу, де вони лежали на траві. Вони їли жилявого старого дика. Тому вони не мали зброї вбити ліпшу звирину“. „І між ними були білі люди? — поспитав Вуд.

Малполюд притакнув. „Деякі кості дика були розбиті і шпик з них винятий. Це звичай туземців. Деякі кості цілі. Це напроваджує на здогад білих людей. Бачу також у траві знаки шнурків, що ними зв'язані були клунки. А клунків уживають лише білі люди“.

Вуд вдихався пильно, а потім зниз плечима. Він не міг бачити нічого. „Якщо ви могли б знайти їх слід“, він запропонував гарячо, „ми можемо йти за ними“. „Не ми“, Тарзан відповів строго. „Я подорожую скоріше самий. Вертайтеся до моєї домівки. Ви зробите так, як я кажу. Це все“.

І це було все. Тарзан відвернувся і побіг геть, знизивши голову до слідів. Мило за милою він подорожував невтомно, аж поки захопив його сумерк. На другий день він розпочав погоню наново. Збиралася хмара. Пішов дощ. І сліди були змиті назавжди!